

Farklı Yöntemle Hazırlanan Müteharrik Aygıtların Temas Ettiği Mukoza Yüzeylerinin Exfoliative Sitoloji İle İncelenmesi

Şafak TEZCAN*
Mehmet ÖZGEN***

Mehmet Demir YİĞİT**
Deniz SAGDIÇ****

Yahya TOSUN***
Ergün UÇMAKLI*****

ÖZET: Farklı yöntemle hazırlanan müteharrik apareylerin temas ettiği mukoza yüzeyleri exfoliative sitoloji yöntemi ile araştırılmıştır. Çalışmada her iki gruptan toplam 100 hasta incelenmiştir. Basıncılı yöntem ile hazırlanan müteharrik aygıtların oral mukozada reaksiyon verme oranı çok daha düşük bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Exfoliative sitoloji, müteharrik aygıt, oral mukoza.

SUMMARY: AN EXFOLIATIVE-CYTOLOGIC STUDY OF THE PALATAL MUCOSA WHICH IS IN PERMANENT CONTACT WITH REMOVABLE APPLIANCES. This article describes an exfoliative-cytologic study of the palatal mucosa which is in permanent contact with acrylic of removable appliances prepared by 2 different methods. A total of 100 patients were used in two groups. Removable appliances prepared by "pressure method" were found to have lower reaction ratio on the oral mucosa compared to "non-pressure method".

Key Words: Exfoliative citology, removable appliances, oral mucosa.

GİRİŞ

Bilindiği gibi Ortodontik tedavi yöntemleri sabit ve müteharrik olmak üzere iki bölüm altında incelenmektedir (1).

Günümüzde müteharrik apareyler tedavinin ayrılmaz parçalarıdır. Akrilik protezler, protez bölümü ana malzemesi olduğu için exfoliative çalışmalar çoğunlukla bu bölüm araştırmacıları tarafından yapılmıştır (2, 3, 4, 5). Ağız mukozasının akrilik malzemelere olan cevabı sıklıkla araştırma konusu olmuştur. Kullanılan akrilik apareyler uzun süre oral mukoza ile temas halindedir. Bu nedenle mukozada hücresel boyutta değişim olması doğaldır.

Hazırlama yöntemleri farklı olan akrilik apareylerin mukozada oluşturduğu değişiklikleri saptamak amacıyla bu çalışmaya başladık. Mukozada oluşan değişimleri incelemek

için en pratik yöntem olan exfoliative sitoloji tekniğinden faydalandık (3, 6, 7, 8).

MATERYAL VE METOD

Araştırma GATA H. Paşa Eğitim Hastanesi Ortodonti Bölümünde tedavi gören 42 kız, 58 erkek toplam 100 bireyde yapıldı.

Yaş ortalaması 9.6 idi. Bireylerin apareyleri taşıma süreleri 6 ay ile 1.5 yıl arasında değişim gösteriyordu.

Olgularımız apareyleri kullandıkları sürece ağız ve diş sağlığı yönünden motive edildi.

50 bireye basıncılı yöntemle hazırlanan, 50 bireye ise normal yöntemle hazırlanan apareyler takıldı. Ağız mukozasının genel durumunu tesbit için tedavi öncesinde ilk smearler alındı. Aparey kullanımı sırasında 3 ve 6 ncı aylarda smearlar yenilendi. Apareylerin mukoza ile temas yüzeylerinde standart yöntemle smear alındı.

* GATA H. Paşa Eğt.Hst. Ortodonti Bölümü (Yrd. Doç).

** GATA H. Paşa Eğt.Hst. Ortodonti Bölümü Direktörü (Prof. Dr).

*** GATA H. Paşa Eğt.Hst. Ortodonti Bölümü.

**** GATA Ortodonti Bölümü (Yrd. Doç).

***** GATA H. Paşa Eğt.Hst. Patoloji Bölümü (Yrd. Doç).

Alınan örnekler enaz 10 dk. süreyle % 96 lik alkolde tesbit edildi. Örnekler Papanicolau boyası ile boyanarak değerlendirilmeye alındı.

Smearlerin değerlendirilmesinde klasik yöntemlerden faydalanıldı (6, 7).

Clas I: Normal hücreler.

Clas II: Metaplazik ve hafif displazik hücrelerin bulunduğu veya iltihap elemanlarının gözlendiği örnekler.

Clas III: Diskaryotik, diskerotik hücrelerin ve bol iltihap elemanlarının görüldüğü biyopsi gerektiren durumlar.

Clas IV: Malign değişim gösteren atipik hücrelerin bulunduğu örnekler.

Clas V: Malign hücrelerin bulunduğu örnekler.

BULGULAR

Alınan smearlerin değerlendirilmesi:

	Normal yöntem Başlangıç		3. ay		6. ay	
	Olgu	%	Olgu	%	Olgu	%
Clas I	47	94	31	62	18	36
Clas II	-	-	15	30	30	60
Clas III	-	-	-	-	-	-
Clas IV	-	-	-	-	-	-
Clas V	-	-	-	-	-	-
Sitolitik	3	6	4	8	2	4

	Basınçlı yöntem Başlangıç		3. ay		6. ay	
	Olgu	%	Olgu	%	Olgu	%
Clas I	49	98	45	90	42	84
Clas II	-	-	3	6	7	14
Clas III	-	-	-	-	-	-
Clas IV	-	-	-	-	-	-
Clas V	-	-	-	-	-	-
Sitolitik	1	2	2	4	1	2

TARTIŞMA

Ortodonti literatürü tarandığında bu çalışmaya paralel bir araştırmaya rastlanmamıştır. Akrilik plaklarla ilgili çalışmalar çoğunlukla prostodontistlerce yürütülmüştür. Bunlar ise daha çok uzun süreli protez kullanımında görülen mukoza etkileridir (2, 4, 5).

Bulgulardan anlaşıldığı üzere normal yöntemle hazırlanan aparey kullananlarda ilk üç ayda % 30, ikinci üç ayda ise % 60 clas II sınıflaması görülürken, basınçlı yöntemle hazırlanan aparey kullananlarda ilk üç ayda % 6, ikinci üç ayda % 14 clas II sınıflaması gözlenmiştir. Bu değerleri tartışalım:

Bu çalışma bakteriyel araştırma ile paralel yürütülmüştür.

Normal hazırlanan yöntemdeki clas II sınıflama artışı polimerizasyonun tam olması nedeniyle bakteri sayısındaki artışa ve iltihabi ortamın artması neden olmaktadır.

Mukozadaki değişimlere neden olarak ilk aklı gelen ağız bakımı eksikliğidir. Ancak tüm hasta grubu aparey kullanımı öncesi ve sonrasında titizlikle motive edilmiş ve her seansa kontrol edilmiştir.

Apareylerdeki aktif elemanların kuvvet uygulaması sonucu mukozada değişim oluşabileceği düşünülebilir (4, 8). Tüm olgularda kontansiyon, rotasyon düzeltimi gibi mukozaya kuvvet uygulamayan apareyler kullanılmıştır.

Normal yöntemle hazırlanan apareylerde otopolimerizasyonun iyi olmamasına bağlı olarak temas yüzeyi basınçlı yöntemle oranla daha pürüzlüdür. Bu hücre değişiminin nedeni olabilir.

Kullandığımız exfoliative sitoloji yöntemi son derece kolay uygulanan ve kesin tanıya götüren bir yöntemdir (8).

YARARLANILAN KAYNAKLAR

1. Graber TM Orthodontic. 3th ed Philadelphia. Saunders 1972
2. Haskan H, Gürbüz B, Uçmaklı E Protezin temas ettiği mukoza yüzeylerinin Exfoliative sitoloji ile incelenmesi. Türk Patoloji Dergisi 5-2: 42-45 1989
3. Folsom TC Oral exfoliative study. Oral Surg 35 1972
4. Watson IB, McDonald DG Oral Mucosa and complete denture. J Prosthot Dent 47: 133-140 1982
5. Watson IB, McDonald DG Regional variations in the palatal mucosa of the edentulous mouth. J Prosthot Dent 50: 853-859 1984
6. Anderson WAA, Kissane MJ Patoloji. 17 Baskı Ankara Güven Yayınları 1982
7. Bernstein ML, Miller RL Oral exfoliative cytology. JADA 96: 625-629 1978
8. Shafer GM, Hine KM, Levy MB A Text book of oral pathology. Philadelphia 1983

Yazışma Adresi: Yrd. Doç. Şafak TEZCAN
GATA H. Paşa Eğitim Hastanesi
Ortodonti Bölümü
Kadıköy - İSTANBUL